

Henryk Paner, Krzysztof Godon, Maria Lipińska, Leszek Kajzer

Kczewo - Młynek, gm. Przodkowo,
woj. gdańskie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 20, 132-133

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zawierająca niewielką ilość gruzu ceglanego, kamieni i zaprawy, a także liczne luźne kości ludzkie. Natrafiono w niej na 8 fragmentarycznie zachowanych pochówków szkieletowych, zalegających aż w sześciu poziomach. Wszystkie szkielety ułożone były w kierunku wschód-zachód, a czaszkami skierowane w stronę zachodnią. Na podstawie występującego materiału, głównie ułamków ceramiki, groby te datować można na okres późnego średniowiecza i czasu nowożytny.

W warstwie zawierającej pochówki odsłonięto ponadto fundament kamienny wraz z fragmentem opierającej się na nim ściany ceglanej. Jak wykazały obserwacje przeprowadzone w sondażach 6 i 7, odkryty mur dostawiony został do zachodniej ściany zakrytych oraz do jednej z przypór przy północnej ścianie kościoła, ograniczając czworoboczne pomieszczenie o wymiarach 5,4 x 2,5 m. Zastosowany budulec - analogiczny do materiału użytego przy wznoszeniu północno-wschodniej części nawy - sugeruje, że odkryte relikty są pozostałością XVI-wiecznej przybudówki funkcjonalnie związanej z zakrystią. W czasach nowożytnych w jej wnętrzu wykonano rozległy wkop grobowy, w którym złożono luźne kości ludzkie, pochodzące z kilkuset osobników.

Wykopy 4 i 5 usytuowano we wnętrzu kościoła św. Marcina, w miejscu hipotetycznego przebiegu nie istniejącej dziś zachodniej ściany obiektu romańskiego. Podobnie jak w wykopie nr 3 i w tych punktach badawczych nie zachował się pierwotny układ nawarstwień kulturowych. Powyżej calca zalegał piaszczysty humus z ułamkami cegieł i płytek posadzkowych, kamieniami, zaprawą oraz znaczną ilością luźnych kości ludzkich. Wystąpił przemieszany materiał zabytkowy - średniowieczny i nowożytny, głównie fragmenty ceramiki naczyniowej i szkła okiennego. Stwierdzono także pozostałości 5 pochówków szkieletowych zwróconych głowami w kierunku zachodnim.

W wykopie nr 5, bezpośrednio przy południowej ścianie badanego obiektu, natrafiono na fragment fundamentu zachodniej ściany kościoła romańskiego. Został on wykonany z kilku warstw kamieni granitowych łączonych gliną, a miejscami również zaprawą wapienią. Jego stope oparto w piaszczystym calcu na identycznej głębokości jak fundament północnej ściany kościoła. Dalsza, biegnąca w kierunku północnym część fundamentu została zniszczona nowożytnymi wkopami grobowymi. Uchwycono również niewielki fragment silnie zniszczonego fundamentu, przebiegającego w kierunku wschód-zachód. Jego usytuowania oraz technika wykonania sugerują, że jest on pozostałością wieży kościoła romańskiego. Przypuszczenie to wymaga jednak potwierdzenia w toku dalszych prac wykopaliskowych.

Przeprowadzone badania przyczyniły się do uzyskania nowych - choć jeszcze nie w pełni potwierdzonych - danych, dotyczących pierwotnego rozplanowania zachodniej partii kościoła św. Marcina. Przyniosły również dalsze informacje na temat stosowanej tu techniki budowlanej. Niestety, dotychczasowe prace nie pozwoliły na bliższe aprecyzowanie chronologii badanego zabytku. Wynika to głównie ze zniszczenia pierwotnego układu stratygraficznego, a także z faktu, iż najstarszy uzyskany na stanowisku materiał jest nieliczny i może być datowany jedynie w szerokich ramach chronologicznych XII i XIII w.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnografii UMK w Toruniu.

KCZEMO-MLYNEK, gm. Przdkowo
woj. gdańskie
Stanowisko 2

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadził mgr Henryk Paner /autor sprawozdania/
i mgr Krzysztof Godon przy współudziale Marii Lipińskiej.
Konsultował doc.dr hab. Leszek Kajzer. Finansowało MA w
Gdańsku. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /IX-XI w./.

Grodzisko usytuowane jest na rozległym cyplu nad rzeczką Mała Słupina, na gruntach należących do Alberta Czerwińskiego, około 200 m na południowy wschód od młyna wodnego i około 2 km na południowy wschód od Przdkowa.

Badania miały na celu uzyskanie wstępnych informacji o obiekcie. W tym celu założono 9 wykopów usytuowanych na linii N-S i przecinających grodzisko na odcinku długości 45 m. Odkryto ślady zabudowy mieszkalnej usytuowanej przy południowej i północnej krawędzi grodziska,

palenisko oraz reliktu wału umocnionego od strony wewnętrznej brukiem kamiennym /południowa kraweć obiektu, wyk. VIII/. Na kulminacji wału wystąpiły ślady po palisadzie.

I zabytków ruchomych znaleziono znaczną ilość bogato ornamentowanej ceramiki, 1 nożyk żelazny i 1 przedłik. Stwierdzono, iż grodzisko jest dwufazowe. Faza I datowana jest roboczo na wiek IX. Faza II - na wiek IX-XI.

W poszczególnych wykopach wystąpiły również ułamki ceramiki datowanej na X-XIII w. oraz na okres nowożytny, ale nie natrafiono jednak na żaden konkretny obiekt o takiej chronologii.

Badania będą kontynuowane.

KRAKÓW - STARE MIASTO

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Emil Łajta /autor sprawozdania/
oraz mgr Teresa Radwańska pod kierunkiem doc.dr.hab.
Kazimierza Radwańskiego. Finansowało MA w Krakowie.
Osadnictwo wczesnośredniowieczne, późnośredniowieczne
i nowożytne.

W 1986 r. kontynuowano prace archeologiczne w wykopach budowlanych na terenie Starego Miasta. W kilku przypadkach prowadzone badania doprowadziły do odkrycia interesujących nawarstwień wczesno- i późnośredniowiecznych:

- a/ ul. Kanonicza 3, wyk. V i VI. W wykopie usytuowanym w północno-wschodnim narożniku podwórza uchwycono szereg nawarstwień nowożytnych i późnośredniowiecznych /m.in. bruki/ wyznaczających kolejne etapy przekształcania tego terenu w XV-XVII w., a także warstwy wczesnośredniowieczne. Na szczególną uwagę zasługują tu pozostałości nie określonej bliżej budowli nazwanej o konstrukcji słupowej /rozpoznano dwie pary dołków posłupowych/ z paleniskiem, w którym obok kamieni i popiołu stwierdzono żużel żelazny. Obiekt ten należy zapewne wiązać ze starszą fazą osadniczą Okołu, ceramika z X-XI w.;
- b/ ul. Kanonicza 23, wyk. I i II. W wykopach usytuowanych w rejonie przytykającym od wewnątrz do linii rekonstruowanych średniowiecznych umocnień obronnych rozpoznano szereg nawarstwień nowożytnych i późnośredniowiecznych, związanych z ukształtowaniem terenu wewnątrz osady, w sąsiedztwie miejskiego muru obronnego oraz nawarstwienia wczesnośredniowieczne /warstwy kulturowe/. W zachodniej części badanego terenu uchwycono relikt kamiennego muru usytuowanego na linii rekonstruowanego przebiegu muru obronnego, posadowionego na warstwach wczesnośredniowiecznych. W północnej części został on całkowicie rozebrany w trakcie budowy oficyny zachodniej. Po wschodniej stronie tego muru uchwycono nieckowate obniżenie terenu biegnące wzdłuż linii muru, o głębokości około 2 m i szerokości 3,5 m. W jego zasypisku zalegały warstwy przemieszane z materiałem zabytkowym wczesno- i późnośredniowiecznym;
- c/ ul. Grodzka 43, wyk. I. W wykopie badawczym zlokalizowany w piwnicy stwierdzono nawarstwienia nowożytne /poziomy użytkowe piwnicy/ oraz relikt gotyckiej zabudowy;
- d/ ul. Jagiellońska 6, wyk. I - nawarstwienia późnośredniowieczne i nowożytne oraz relikt wczesnośredniowiecznej warstwy kulturowej z materiałem datowanym na XII-XIII w.;
- e/ ul. Św. Krzyża 1, wyk. II-IV - nawarstwienia późnośredniowieczne i nowożytne oraz pozostałości dołów chłonnych i nie określonych bliżej konstrukcji drewnianych wykonanych z desek i belek;
- f/ ul. Basztowa 10 - w szybkach geotechnicznych wykonywanych w budynku usytuowanym na północnym przedpolu średniowiecznego miejskiego muru obronnego stwierdzono późnośredniowieczną /?/ warstwę kulturową oraz pozostałości kilku dołów chłonnych /kloacynnych/ z dużą ilością naczyn późnośredniowiecznych.

Materiał zabytkowy oraz dokumentacja z badań przechowywane są w Dziale Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.